

KULTŪRA, SPORTAS IR TURIZMAS

KULTŪRA

Vilniaus rajono daugiafunkcinės kultūros centrinės įstaigos įsikūrusios Nemenčinėje (toliau – NDKC) ir Rudaminoje (toliau – RDKC), kiekvienas centras administruoja po 14 skyrių išsibarsčiusių po visą rajoną.

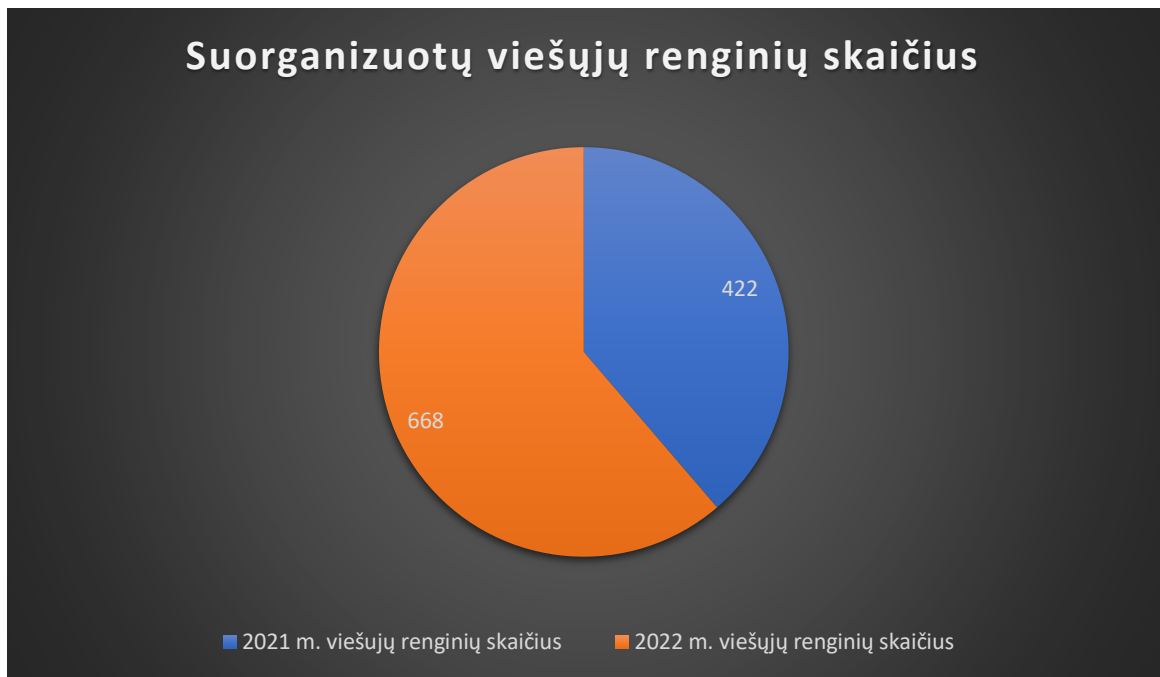
Daugiafunkciniai kultūros centrai tenkina įvairių visuomenės socialinių bei amžiaus grupių poreikį menui, profesionalaus meno pažinimui bei užtikrina visapusišką Vilniaus krašto meninės kultūros sklaidą šalyje ir užsienyje. Tai visiems gyventojams prieinamas kultūros židinys, skirtas jų kultūrinių poreikių tenkinimui bei tautinės savimonės, saviraiškos ugdymui, kūrybinių sugebėjimų puoselėjimui ir poilsiui.

Vilniaus rajono daugiafunkciniuose kultūros centruose aktyviai veikia 83 įvairaus amžiaus mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių ir klubų (iš jų 68 – mėgėjų meno kolektyvai, 15 – studijos, būreliai, klubai), kuriuose yra 1519 dalyvių. Iš jų 40 – vaikų ir jaunimo (iki 19 m.) (893 dalyvių), 60 – tautinių mažumų kolektyvų (1076 dalyvių).

2022 m. buvo suorganizuota 725 renginių (iš jų 57 virtualus renginiai). 2021 m. vyko 803 renginių (iš jų 381 virtualus renginiai). Renginių skaičius 2022 m. sumažėjo bet ženkliai padidėjo viešųjų renginių skaičius (viešieji renginiai 2022 m. – 668, 2021 m. – 422). Priminame, kad 2019 m. vyko 683 renginių. Žvelgiant į visus šios duomenys galime pasakyti, kad Vilniaus rajono kultūra atsigavo po pandemijos.

Suorganizuotų viešųjų renginių skaičius

Pav. Suorganizuotų viešųjų renginių skaičius

Svarbiausi renginiai: Užgavėnių šventės Vilniaus rajone, „Kaziuko kermašius“, III Tarptautinis liaudies šokių festivalis „Tańcuj, tańcuj, okręcaj“, XXII Lenkų Kultūros Festivalis „Kwiaty Polskie“, Joninių šventės Vilniaus rajone, Vilniaus rajone „Tautiška giesmė aplink pasaulį“, „Goodbye Summer Party“, VIII-asis tarptautinis kaimo kapelų festivalis „Iki ryto grok, po šokių miegok“, Derliaus šventės Vilniaus rajone (vyko visose rajono seniūnijose), VIII Lenkų šokių turnyras „O Palmę Wileńszczyzny“, eglutės įžiebimas Vilniaus rajone (vyko visose rajono seniūnijose).

Nuotrauka. Derliaus šventė

Meno kolektyvų jubiliejai: 25 metų jubiliejų minėjo vokalinis ansamblis „Mejszagolanki“, 20 metų jubiliejų minėjo vokalinis ansamblis „Kresowy płomień“, 15 metų jubiliejų minėjo vokalinis ansamblis „Wspomnienie“, 10 metų jubiliejų minėjo Ukrainiečių liaudiškų dainų vokalinio ansamblio „Ojranka“, 10 metų jubiliejų minėjo vokalinis ansamblis „Korzyść“, 10 metų jubiliejų minėjo vokalinio ansamblio „Przyjaciele“, 5 metų jubiliejų minėjo Lenkų dainų ir šokių ansamblio „Ojcowizna“, 5 metų jubiliejų minėjo „Kapela Dworska“.

Nuotrauka. „Goodbye Summer Party“

KULTŪROS OBJEKTŲ INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA

2022 m. buvo baigti Nemenčinės daugiafunkcinio kultūros centro pastato atnaujinimo (modernizavimo) darbai - pastato fasado šiltinimas ir apdaila, vidaus patalpų rekonstravimas, antstato įrengimas, vidaus ir lauko inžinerinių tinklų tvarkymas bei aplinkos sutvarkymas. Liko nesuremontuota didžioji koncertų salė, kurią planuojama atnaujinti ateinančiais metais. Jau yra parengtas salės Architektūrinės akustikos techninis ir darbo projektas, įvyko viešasis paprastojo remonto projektavimo darbų pirkimas.

2022 m. buvo užbaigtas kultūros paveldo objekto – Nemenčinės daugiafunkcinio kultūros centro Gliškių skyriaus, esančio Gliškių dvare, kompleksinis sutvarkymas. Buvo

sutvarkyta dvaro rūmų aplinka, dvaras atnaujintas, pritaikant jį kultūrinėms ir su jomis susijusioms edukacinėms, socialinėms ir kitoms reikmėms, išsaugant bei atskleidžiant vertingą kultūros paveldo objekto savybes.

2022 m. buvo įvykdyti Nemenčinės daugiafunkcinio kultūros centro Karvio skyriaus pastato perdangos konstrukcijų sustiprinimo, koncertų salės būklei pagerinti darbai. Kolonų demontavimo vietose buvo sustiprinamos grindys, įrengiama scena, paklota nauja grindų danga, pakeista visa elektros instaliacija, įrengta priešgaisrinė signalizacija, apsauginė signalizacija, pakeistas apšvietimas bei šildymas.

BIBLIOTEKA

Vilniaus rajono gyventojus aptarnauja 43 bibliotekos, iš jų: Centrinė biblioteka, Nemenčinės miesto, Nemenčinės miesto vaikų ir 40 struktūrinių padalinių. Vilniaus rajono savivaldybės Centrinės bibliotekos ir struktūrinių padalinių skaitytojai naudojami vieningu skaitytojo bilietu, išduodamu nemokamai, su kuriuo galima lankytis visose šalies bibliotekose, kurios naudoja LIBIS sistema. 2022 m. rajono bibliotekose buvo virš 48 000 lankytojų, išduota apie 85 000 spaudinių. Organizuota 905 renginiai, kuriuose apsilankė virš 15 000 lankytojų. Skaitytojus aptarnavo 81 darbuotojas.

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija skyrė rajono bibliotekai spaudiniams įsigyti 126456 eurų (įsigyta 12350 knygų). Iš viso 2022 m. biblioteka pasipildė 13400 egz. knygų (132575,29 eur). Rajono bibliotekų spaudinių fondas 382482 egz.

Paslaugos, kurioms daugiausiai skirta dėmesio, galima apibendrinti pasitelkus penkias pagrindines funkcijas:

- informacinės visuomenės plėtra apėmė informacinių technologijų, interneto ir duomenų bazių prieigos skatinimo, informacijos tikslinėms vartotojų grupėms ir viešosios informacijos paslaugų vietos bendruomenėms teikimo, stiprinimo ir plėtojimo veiklas.

- kultūros plėtra apėmė kultūros ir skaitymo propagavimo ir ugdymo, kraštotyros, knygos ir skaitymo kultūros renginių organizavimo veiklas.

- laisvalaikio veiklos plėtra apėmė laisvalaikio renginių, švenčių, ekskursijų ir klubų veiklų organizavimą ir paslaugų teikimą.

- socialinės sanglaudos ir bendruomenės plėtra apėmė tikslingas vietos bendruomenių telkimo paslaugas, socialiai atskirtų bendruomenių grupių integracijos, pilietinės visuomenės ugdymo, tvarumo ir kt. iniciatyvas.

- švietimo ir edukacinės veiklos plėtra: kuriamos mokymosi visą gyvenimą sąlygos – nuo tikslinių mokymų gyventojams iki teminių edukacijų ir aktualių įgūdžių ugdymo mokomųjų renginių organizavimo ir jų įgyvendinimo.

MUZEJAI

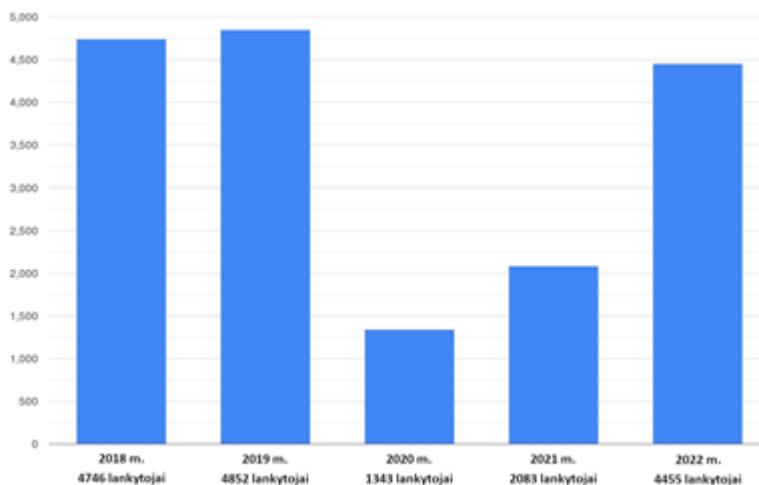
Vilniaus rajone veikia 2 muziejai:

1. Vilniaus krašto etnografinio muziejaus (toliau – VKEM). Šis turi dar 6 filialus:
  - a. Sužionių filialas;
  - b. Glitiškių filialas;
  - c. Čekoniškių verbų ir buities seklyčia;
  - d. Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejus;
  - e. Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje;
  - f. Ažulaukės filialas Vilniaus krašto švietimo muziejus.
2. Vladislavo Sirokoslės muziejus (toliau – VSM). Šis turi 2 filialus:
  - a. Vilniaus rajono turizmo informacijos centras;
  - b. Europos geografinis centras.

Muziejų funkcijos - kaupia, saugo ir pristato lankytojams eksponatus liudijančius apie Vilnijos krašto gyventojų buitį bei papročius.

2022 m. VKEM ir jo filialuose apsilankė 4455 lankytojai. Palyginus su kelių praeitų metų lankytojų skaičiaus rodikliais, įtakotais COVID-19 pandemijos metu paskelbto karantino, šių metų rodikliai akivaizdžiai išaugo ir beveik grįžo į prieš karantininio laikotarpio lygį. Vladislavo Sirokoslės muziejuje apsilankė 2860 lankytojai.

VKEM ir jo filialų lankytojų skaičius
2018 m. - 2022 m.

Pav. VKEM ir jo filialų lankytojų skaičius

2022 m. VKEM ir jo filialai pravedė 103 edukacinius užsiėmimus, kuriuose dalyvavo 2154 dalyviai. Palyginus su pastarųjų metų rodikliais, edukacinių užsiėmimų ir jų dalyvių skaičius ženkliai išaugo: 2018 m. buvo praversti 35 edukaciniai užsiėmimai (778 dalyviai), 2019 m. praversta 50 edukacinių užsiėmimų (976 dalyviai), 2020 m. praversta 20 edukacinių užsiėmimų (363 dalyviai), o 2021 m. 57 edukaciniai užsiėmimai (1063 dalyviai).

Surengtų edukacinių užsiėmimų skaičiaus rodiklių didėjimas įtakotas to, jog aktyviai edukacinę veiklą pradėjo vykdyti Ažulaukės filialas Vilniaus krašto švietimo muziejus bei 2022 m. buvo paruošti ir patvirtinti 12 naujų edukacinių užsiėmimų.

Viso VKEM ir jo filialų siūlomų edukacinių užsiėmimų temų skaičius – 24.

VSM yra vykdomi 7 edukaciniai užsiėmimai, 2022 m. įvyko 87 edukaciniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 1500 dalyvių. Palyginimui, 2021 m. edukacinėse programose dalyvavo 736 dalyviai.

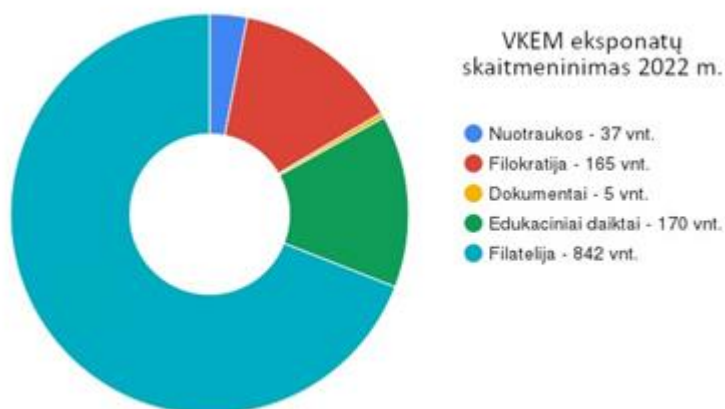
2022 m. pavasari Tradicinių amatų centre Houvalto dvare Maišiagaloje įvyko 2022 m. Vilniaus krašto mokinių, jaunimo ir suaugusiųjų verbų rišėjų konkursinė paroda „Gražiausia tradicinė verba“. Video medžiaga - <https://fb.watch/hiBFkOR22e/> . 2022 m. kovo 9 d. konkursinės parodos laureatų verbos buvo eksponuojamos LR Seimo II rūmų galerijoje Vilniaus krašto tautodailininkų parodoje „Lietuva brangi...“, skirtoje Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti.

Nuotrauka. „Gražiausia tradicinė verba“ konkursinės parodos laureatų verbos

buvo eksponuojamos LR Seimo

2022 m. buvo tęsiamas vykdyti muziejaus eksponatų rinkimas, rinkinių archyvavimas, skaitmeninimas ir duomenų įkėlimas į LIMIS (Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema) siekiant skatinti Vilniaus krašto tradicijų išsaugojimą. Iš viso 2022 m. buvo suskaitmeninta 1219 eksponatų, į LIMIS įkelti 53 eksponatai. Per ataskaitinius metus VKEM surinko 44, o VKEM Ažulaukės filialas Vilniaus krašto švietimo muziejus 1693 naujus eksponatus, iš kurių didžioji dauguma – knygos (periodika, vadovėliai).

Pav. VKEM eksponatų skaitmeninimas 2022 m.

2022 m. bėgyje Vilniaus krašto etnografinis muziejus bendradarbiavo su Vilniaus krašto kultūros ir švietimo įstaigomis, pažindindamas jaunimą su Vilniaus krašto kultūros, tradicijų ir etnografinio paveldo ypatybėmis. Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejus bendradarbiavimo su bažnyčiomis ir dvasininkija, siekdamas išsaugoti ir skleisti šviesios atminties Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio palikimą. Čekoniškių kaimo verbų ir buitės seklyčia vykdė verbų rišimo tradicijų išsaugojimo, puoselėjimo ir sklaidos veiklą. Ažulaukės filialas Vilniaus krašto švietimo muziejus nuolat rinko eksponatus, juos dokumentavo, ruošė ekspozicijas bei pradėjo vykdyti edukacinę veiklą. Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje vykdė edukacinius užsiėmimus bei tradicinių amatų sklaidą.

TURIZMAS

Nuo 2021 m. vasario mėnesio VSM turi filialą – Europos geografinį centrą (toliau – EGC).

EGC, esantis Girijos k., Vilniaus r., laikomas svarbia pasaulinės reikšmės turizmo vietoje ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje, o patraukli gamtinė aplinka lemia palankias sąlygas plėtoti turizmą.

2022 m. turistinio sezono metu EGC apsilankė 18756 turistų iš skirtingų šalių, valstybių bei miestų. EGC turistai iš užsienio valstybių: Vokietijos, Slovakijos, Prancūzijos, Norvegijos, Latvijos, Ispanijos, Danijos, Lenkijos, Baltarusijos, Didžiosios Britanijos, Čekijos, Austrijos, Estijos, Nyderlandų, Šveicarijos, Suomijos, Moldovos, JAV ir Meksikos.

Visą turistinį sezoną EGC veikė lankytojų centras. Centro darbuotojai turistams teikė informaciją apie lankytinas vietas Vilniaus rajone, turistines trasas bei maršrutus. Daugelis centro lankytojų savo buvimą Europos geografiniame centre įamžino įsigydami sertifikatus, patvirtinančius apsilankymo Europos centre faktą.

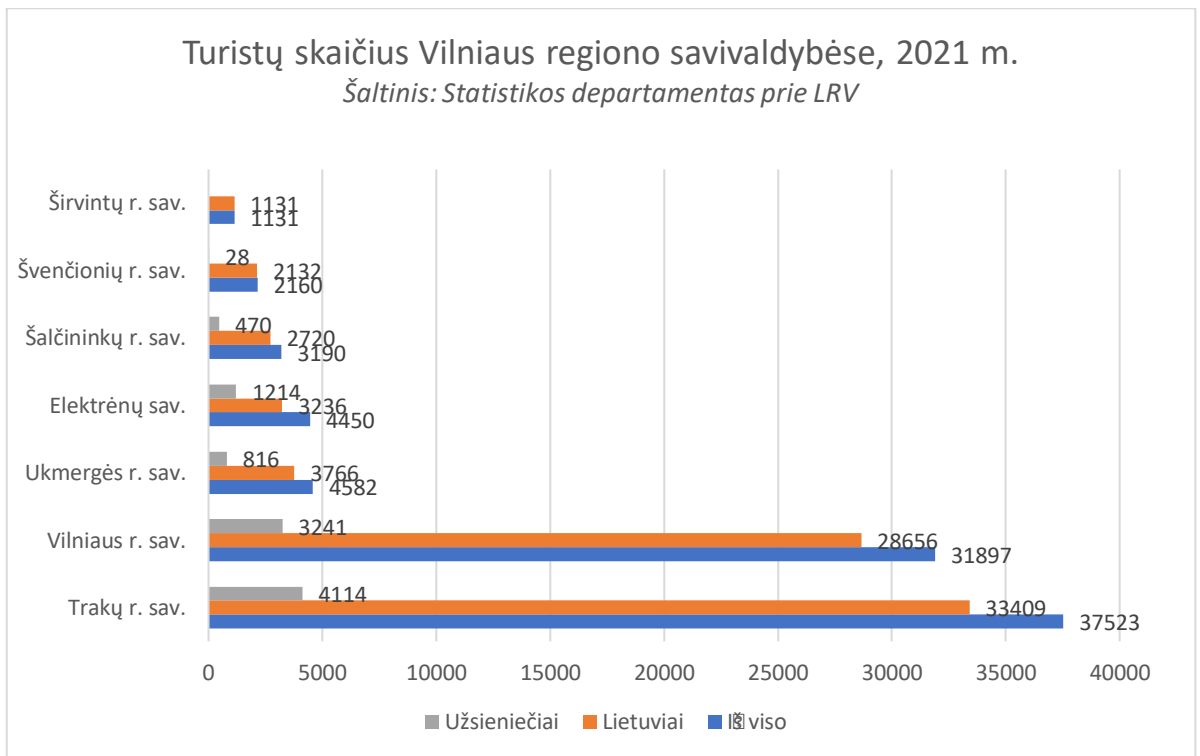

Nuotrauka. Europos geografinis centras

VILNIAUS RAJONO TURIZMO STATISTIKOS APŽVALGA

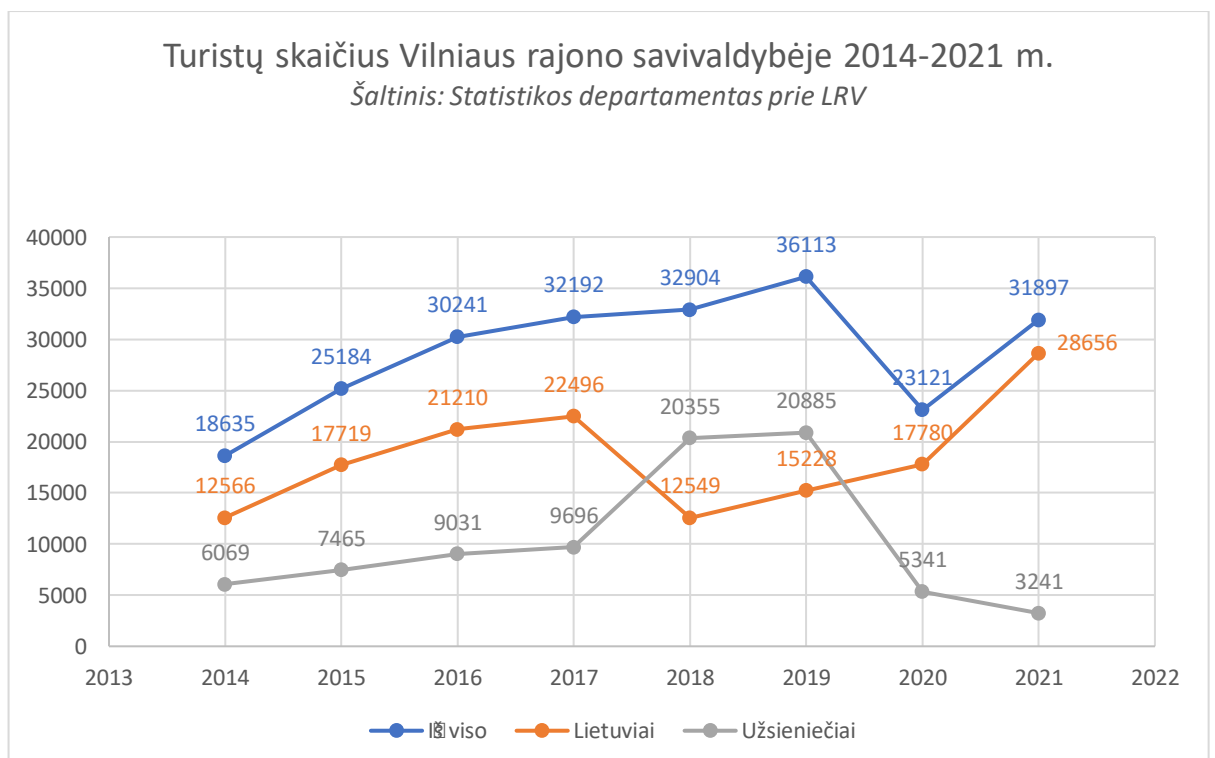
Statistiniai 2021 m. duomenys rodo, kad Vilniaus rajonas yra viena iš trijų daugiausia turistų Vilniaus regione sulaukusi savivaldybė – 31,9 tūkst., Vilniaus miesto savivaldybėje nakvojo daugiausiai turistų - 575,24 tūkst.

Pav. 2021 m. turistų skaičius Vilniaus regiono savivaldybėse

2020 m. kovo mėn. prasidėjusi COVID-19 pandemija turėjo stiprų neigiamą poveikį turizmui. Nagrinėjant 2014-2021 m. Vilniaus rajone apgyvendintų turistų skaičių – 2021 m. stebimas turizmo rinkos atsigavimas palyginus su 2020 m. COVID -19 pandemijos laikotarpiu. Sparčiausiai atsigauna vietinė turistų rinką. 2021 m. buvo apie 20 proc. apgyvendintų turistų daugiau palyginus su 2019 m.

SPORTAS

2022 metais savo veikla pradėjo Vilniaus rajono sporto centrą (toliau – VRSC), kurio tikslas yra aukšto meistriškumo sportininkus ugdymą, masinio sporto plėtra (sporto renginių organizavimų) ir sporto objektu administravimu bei priežiūra.

Vilniaus rajono sporto centras sukomplektavo 5 Vilniaus rajono reprezentacinės sporto komandas: biatlono, lengvosios atletikos, žolės riedulio, vyrų ir moterų tinklinio komandas. Vilniaus rajono sporto centrui atstovauja 60 sportininkų.

Nuotrauka. Vilniaus rajono sporto centro moterų ir vyrų komandos

Savo veikla toliau tęsia Vilniaus rajone Nemenčinės sporto mokykla (toliau – VRNSM). Joje kultivuojamos įvairios 10 sporto šakų (biatlonas, boksas, futbolas, imtynės, lengvoji atletika, slidinėjimas, stalo tenisas, šaudymas, tinklinis, žolės riedulys) 357 mokiniai. VRNSM auklėtiniai sudaro pagrindą Vilniaus rajono vaikų, jaunučių ir jaunių rinktinėse, kurios garbingai atstovauja savo rajoną šalies bei tarptautinėse varžybose.

2022 m. Vilniaus rajono savivaldybės sporto mokyklos auklėtiniai dalyvavo 46 tarptautinėse ir 109 respublikinėse varžybose. Tarptautinėse varžybose iškovojo 26 aukso, 16 sidabro ir 12 bronzos medalių, o Lietuvos Respublikos čempionatuose, pirmenybėse ir respublikinėse varžybose – 42 aukso, 37 sidabro ir 45 bronzos medalius.

Nuotrauka. MTB dviračių maratonas „Wilia“, nuot. Aleksandras Savickis

2022 m. Vilniaus rajono savivaldybė surengė 30 sporto renginių (2021 m. vyko 22 renginiai). Didžiausio susidomėjimo dalyvių bei žiūrovų dėmesį susilaukė: MTB dviračių maratonas „Wilia“, bėgimo varžybos Nemenčinės miesto gatvėmis, Vilniaus rajono sporto šventė, Vilniaus rajono neįgaliųjų sporto šventė „Sportas ir mes“, futbolo, tinklinio, krepšinio, stalo teniso, žolės riedulio, biatlono, riedslidžių sporto varžybos Vilniaus rajono taurės varžybos.

Nuotrauka. 2022 m. Vilniaus rajono seniūnijų sporto žaidynės

Nuotrauka. 2022 m. Vilniaus rajono vyrų tinklinio taurės varžybos

Taip pat Vilniaus rajono savivaldybė remia rajono gyventojų fizinio aktyvumo ir sportinę veiklą finansuojant Vilniaus rajone veikiančias sporto organizacijas. Šiais metais buvo paremti 18 sporto projektų. Gautą finansavimą sporto klubai panaudojo sporto renginių organizavimui, inventorius įsigijimui, fizinio aktyvumo organizavimui ir sporto čempionatų dalyvavimui.

Verta paminėti, kad 2022 m. žiemos olimpinėse žaidynėse Pekine dalyvavo Vilniaus rajono biatlonininkas Karol Dombrovski. Rezultatai olimpinėse žaidynėse: sprintas (73 vieta), 20 km individualios lenktynės (71 vieta), vyrų estafetė (14 vieta).

Nuotrauka. Karol Dombrovski, nuotr. Lietuvos biatlono federacija